

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
Siunčiama per E. pristatymo informacinę sistemą

Į 2023-04-07

Nr. 23-5139

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Valstybės įmonė Registrų centras (toliau – Registrų centras) pagal kompetenciją išnagrinėjusi per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinę sistemą pateiktus derinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 82, 145, 590, 593, 596, 601, 602, 609, 611, 614, 624¹, 626, 627, 631, 632, 636, 648, 650, 651, 654, 661, 685, 689, 706, 710, 713, 723, 727, 731, 754, 755 ir 771¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – CPK projektas) ir Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 21, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 43, 43¹, 46 ir 48 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 25¹ straipsniu įstatymo projektą, (toliau kartu – Įstatymų projektai), teikia pasiūlymus CPK projektui.

Dėl CPK projekto 20 straipsnio, kuriuo keičiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 654 straipsnis

CPK projekto 20 straipsnyje, kuriuo keičiama CPK 654 straipsnio 1 dalis, nurodyta, kad vėlesni procesiniai dokumentai skolininkui įteikiami elektroninių ryšių priemonėmis. To paties keičiamo straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad jeigu vykdomąjį dokumentą priėmęs vykdyti antstolis skolininko atžvilgiu vykdo kitą vykdomąją bylą, kurioje procesiniai dokumentai skolininkui siunčiami elektroninių ryšių priemonėmis, patvarkymas priimti vykdomąjį dokumentą vykdyti skolininkui siunčiamas elektroninių ryšių priemonėmis.

Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nėra detalizuojama, koku elektroniniu paštu turėtų būti siunčiami vėliau parengtų dokumentų pranešimai, jei vykdymo šalys nenurodo skolininko elektroninio pašto adreso arba yra žinomi keli skolininko elektroninio pašto adresai. Taip pat nėra aišku, ar skolininkas visus jo atžvilgiu vykdomąsias bylas vykdančius antstolius turėtų informuoti apie tai, koku elektroniniu paštu jam siųsti pranešimus apie parengtus dokumentus, ar užtenka tokį prašymą pateikti bent vienam antstoliui.

Atsižvelgdami į tai, kad vadovaujantis CPK 605 straipsnio 2 dalimi antstolio procesinių dokumentų siuntimo elektroninių ryšių priemonėmis tvarką nustato Dokumentų pateikimo antstoliui ir jų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. rugpjūčio 2 d. įsakymu Nr. 1R-205 „Dėl Dokumentų pateikimo antstoliui ir jų įteikimo asmenims elektroninių ryšių priemonėmis tvarkos aprašo patvirtinimo“, (toliau – Aprašas), siūlytume CPK 654 straipsnio pakeitimams įgyvendinti apsvarstyti ir Aprašo pakeitimo galimybes, atitinkamai papildant CPK projekto 33 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2024 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo 3 straipsniu pakeistą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 590 straipsnio nuostatą, šio įstatymo 12 straipsniu pakeistą Civilinio proceso kodekso 626 straipsnio nuostatą, šio įstatymo 18 straipsniu pakeistos Civilinio proceso kodekso 650 straipsnio nuostatos, **šio įstatymo 20 straipsniu pakeistą Civilinio proceso kodekso 654 straipsnio nuostatą** ir

šio įstatymo 23 straipsniu pakeistų Civilinio proceso kodekso 689 straipsnio nuostatų įgyvendinamuosius teisės aktus.“

Dėl CPK projekto 23 straipsnio, kuriuo keičiamas CPK 689 straipsnis

Pagal CPK projekto 23 straipsnyje, kuriuo keičiama CPK 689 straipsnio 5 dalis, siūlomus pakeitimus turės būti aiškiai atskirti duomenų teikėjų Turto arešto aktų registrai teikiami duomenys apie piniginių lėšų areštą galimam šių lėšų konfiskavimui, išplėstiniam turto konfiskavimui ar civiliniam turto konfiskavimui užtikrinti ir duomenys apie piniginių lėšų areštą civiliniam ieškiniui baudžiamojoje byloje užtikrinti.

Vadovaujantis Turto arešto aktų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 314 „Dėl Turto arešto aktų registro nuostatų patvirtinimo“, (toliau – TAAR nuostatai) 14.14 papunkčiu, duomenų teikėjui nurodžius specialųjį požymį, kad turto areštas taikomas baudžiamojoje byloje, tokie duomenys perduodami Piniginių lėšų apribojimų informacinei sistemai (toliau – PLAIS), kurioje vadovaujantis Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. 1R-126 „Dėl Piniginių lėšų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“, (toliau – PLAIS nuostatai) 10.3.1 papunkčiu stabdomas į PLAIS pateiktų nurašymo nurodymų vykdymas.

Pagal minėtą TAAR nuostatų 14.14 papunktį, jeigu duomenų teikėjas nenurodo reikalavimų patenkinimo eilės specialiojo požymio ar požymio, kad turto areštas taikomas baudžiamojoje byloje, Turto arešto aktų registre (toliau – TAAR) įrašoma trečioji reikalavimų patenkinimo eilė. Praktikoje dažnai pasitaiko atvejų, kai TAAR pateikiamas procesinis dokumentas baudžiamojoje byloje, pvz., prokuroro nutarimas arba teismo nutartis, kuriame nurodoma, kad piniginių lėšų apribojamos ir civiliniam ieškiniui, ir turto konfiskavimui užtikrinti, arba tokia informacija iš viso nėra nurodoma.

Taigi šiuo atveju labai svarbus reikalavimų patenkinimo eilės nurodymas duomenų teikėjo TAAR teikiamame turto arešto akte.

Manome, kad, siekiant teisingų duomenų įrašymo TAAR ir, atitinkamai tinkamo jų perdavimo PLAIS, duomenų teikėjo reikalavimų patenkinimo eilės nurodymas turto arešto akte, kai baudžiamojoje byloje nurodoma, kad lėšos apribojamos ir civiliniam ieškiniui, ir turto konfiskavimui užtikrinti, turėtų būti privalomas. Atsižvelgdami į išdėstytą, siūlytume svarstyti galimybę kartu su CPK pakeitimais inicijuoti ir baudžiamąjį procesą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus.

Jeigu baudžiamąjį procesą reglamentuojantys teisės aktai nebūtų keičiami, manytume, kad iki CPK projekto 23 straipsnio įsigaliojimo turėtų būti pakeisti TAAR veiklą reglamentuojantys teisės aktai, juose aptariant TAAR tvarkytojo veiksmus (ar nurodoma trečioji reikalavimų patenkinimo eilė, ar specialusis požymis, kad „turto areštas taikomas baudžiamojoje byloje“ ir šie duomenys perduodami PLAIS), kai turto arešto akte nurodoma, kad lėšos apribojamos ir civiliniam ieškiniui, ir turto konfiskavimui užtikrinti, taip pat ir tais atvejais, kai ši informacija iš viso nėra nurodyta.

Dėl CPK projekto 25 straipsnio, kuriuo keičiamas CPK 710 straipsnis

CPK projekto 25 straipsnyje, kuriuo keičiami CPK 710 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktai, lieka nuostata, kad norintys dalyvauti varžytynėse asmenys arba jų atstovai be kitų kontaktinių duomenų, taip pat privalo nurodyti ir fakso numerį.

Kadangi faksas kaip komunikacijos priemonė nebėra naudojamas, siūlytume CPK 710 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose atsisakyti reikalavimo nurodyti savo fakso numerį. Tuo pagrindu Registrų centras atliktų atitinkamus pakeitimus Elektroninių varžytynių valdymo posistemėje.

Dėl atlyginimo už Antstolių informacinės sistemos duomenų teikimą

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – VIIVĮ) 38 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad valstybės informacinės sistemos duomenys teikiami neatlygintinai, jeigu kiti Lietuvos Respublikos įstatymai ar Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.

Analogiška nuostata įtvirtinta ir Antstolių informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 400 „Dėl Antstolių viešo konkurso komisijos nuostatų, Antstolių viešo konkurso tvarkos aprašo, Antstolių veiklos tikrinimo tvarkos aprašo, Antstolių informacinės sistemos nuostatų, Antstolių atestavimo komisijos nuostatų ir Antstolių atestavimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau AIS nuostatai) 29 punkte – Antstolių informacinės sistemos (toliau – AIS) duomenys teikiami neatlygintinai, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai ar Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.

Registrų centras, kiekvieną kartą teikdamas AIS duomenis privatiems fiziniams ir juridiniams asmenims, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti, susijusiems registrams ir valstybės informacinėms sistemoms, patiria sąnaudas.

Atsižvelgiant į iš VIIVĮ 38 straipsnio 1 dalies normos išplaukiantį reikalavimą, kad išimti neatlygintinam valstybės informacinės sistemos duomenų teikimui gali nustatyti tik kiti Lietuvos Respublikos įstatymai ar Europos Sąjungos teisės aktai, siūlytume į CPK projektą įtraukti CPK 605 straipsnio pakeitimo nuostatą, kurį įtvirtintų atlygintiną AIS duomenų teikimą, išskyrus VIIVĮ 38 straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus, kai valstybės informacinės sistemos duomenys teikiami neatlygintinai.

Dėl atlyginimo už elektroninių varžytynių paskelbimą

Vadovaujantis AIS nuostatų 7.4 papunkčiu viena iš AIS funkcijų – viešai skelbti ir vykdyti elektronines varžytynes. Kadangi teikdamas nurodytą paslaugą Registrų centras patiria sąnaudas, iš antstolių ir nemokumo administratorių yra imamas atlyginimas už elektroninių varžytynių paskelbimą. Atlyginimo Registrų centrui už skelbiamas elektronines varžytynes dydis nustatytas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 1R-262 „Dėl atlyginimo valstybės įmonei Registrų centrui už skelbiamas elektronines varžytynes dydžio patvirtinimo“.

Atsižvelgdami į su Teisingumo ministerija vykusias diskusijas siūlant keisti minėtu įsakymu patvirtintą atlyginimo už vienas skelbiamas elektronines varžytynes AIS dydį, siūlome teisinį pagrindą taikyti atlyginimą už elektroninių varžytynių paskelbimą AIS įtvirtinti įstatyminiu lygiu.

Varžytynių skelbimą ir bendrąją varžytynių tvarką reglamentuoja CPK 605 ir 713 straipsniai, todėl siūlytume į CPK projektą įtraukti CPK 605 straipsnio pakeitimus arba CPK projektu keičiamą CPK 713 straipsnį papildyti nuostata, kuri įtvirtintų, kad už elektroninių varžytynių paskelbimą mokamas atlyginimas, kurio dydį patvirtina teisingumo ministras.

Violeta Markovič, tel. +370 657 68343, el. p. Violeta.Markovic@registrucentras.lt
Ingrida Kavaliauskienė, tel. +370 666 85871, el. p. Ingrida.Kavaliauskiene@registrucentras.lt
Kristina Nevidomskė, tel. +370 5 2364 598, el. p. Kristina.Nevidomskė@registrucentras.lt
Vida Diečkuvienė, tel. +370 5 2364 520, el. p. Vida.Dieckuviene@registrucentras.lt